Unang Tibok ng Pusong Musmos

mga tulang pambata

Nilalaman

1. *Ibig Sabihin*
2. *Bukod, Bakod*
3. *Kasingkahulugan*
4. *Araw ng Kalayaan Ko!*
5. *Ano'ng Tawag?*
6. *Makahiya*
7. *Kapitbahay*
8. *Paglaya sa mga Kahon*
9. *Bungkos ng Susi*
10. *Si Malakas At Si Maganda*
11. *Ako ay May Gusto*
12. *Bata Muna Po Ako!*
13. *Sandali Lang Po!*
14. *Ibig Kong Sabihin*

Ibig Sabihin

Bakit ikaw ang ibig kong hinahanap
sa taguan?

Masaya akong matagpuan ka
sa sukal ng mga halaman!

Bakit ikaw ang ibig kong mataya
sa langit at lupa?

Masaya akong tanawin ka
sa parang pedestal na tuntungan!

Bakit ikaw ang ibig kong mataga
sa patintero?

Masaya akong abangan mo ang saglit
kong pagkawaglit sa pagtingin sa iyo!

Bakit ikaw ang ibig kong makapagpatumba
sa lata ng gatas sa tumbang-preso?

Masaya akong alam na alam mo
na ako ang humahabol sa iyo!

Bakit ikaw ang ibig kong unang lumulukso
sa luksong-tinik?

Masaya akong alam na alam mo
di ka mapapatid kapag ako ang taya!

Laro lang ang laro
pero may ibig sana akong sabihin sa iyo.

Bukod-tangi ang laro,
Bukod-tangi ka sa mga kalaro.

Makuha mo sana
ang ibig kong sabihin

Bukod, Bakod

Walang bakod sa pagitan
ng ating mga bahay.

Magkapitbahay tayo
ngunit kapag magkaaway
ang ating mga nanay,
nagiging parang di tayo magkakilala.

Malalakas ang pagsara ng bintana
ng nanay mo.
Malalakas din ang pagsara ng pintuan
ng nanay ko.

Bawal akong pumunta sa inyo.
Bawal kang pumunta sa amin.
May biglang bakod sa pagitan
ng ating mga bahay na di-nakikita.

Ano pa ba ang puwede nating gawin
bukod sa paglalaro?
Bawal na bawal tayong maglapit at maglaro,
di-puwedeng makalimot sa mahigpit na bilin
ng magkaaway nating mga nanay.

Walang batian kahit parehong nasa bakuran.
Walang bigayan ng ulam kahit may handaan.
Maging tayo ay naging imbisibol na lang.

Problema natin ang ating mga nanay.
Dasal ko sa gabi, magkibuan na sana sila.
Magbatian na sana uli sila.
Magbigayan uli ng mga tanim nilang halaman.

Muli tayong maglalaro,
Muli kitang makakalaro.
Bukod-tangi uli ang ating saya!

Sino kaya ang puwedeng magsabi sa ating mga nanay
na sana'y ibukod nila tayo sa kanilang alitan?
Wala naman tayong kinalaman sa kanilang awayan!

Kasingkahulugan

Maraming kasingkahulugan ang tuwa
kapag kasama kita.

Ito ay galak kapag kay ganda
ng iyong gayak.

Ito ay sayá kapag pinayagan
kang lumabas at makipaglaro sa amin.

Ito ay ligaya kapag pinili mo
akong maging kakampi o kabakas.

Maraming kasinghalugan ang lungkot
kapag magtatakipsilim na.

Ito ay lumbay kasi parang kay tagal-tagal
talagang dumating ng búkas.

Ito ay pighati kasi baka hindi ka na
payagang lumabas at makipaglaro sa amin.

Ito ay dalamhati na talaga kasi baka iba na
ang piliin mong kakampi búkas.

Pero may sinabi ka sa akin bago ka umuwi,
"Bukas uli ha?"

At naglabulabo na talaga ang mga kahulugan
ng mga salita, ng tuwa at ng lungkot!

Hinahanap ang kasingkahulugan
o kahit ang ibig sabihin
ng sinabi mo sa akin.

Ibig Sabihin

Bakit ikaw ang ibig kong hinahanap
sa taguan?

Masaya akong matagpuan ka
sa sukal ng mga halaman!

Bakit ikaw ang ibig kong mataya
sa langit at lupa?

Masaya akong tanawin ka
sa parang pedestal na tuntungan!

Bakit ikaw ang ibig kong mataga
sa patintero?

Masaya akong abangan mo ang saglit
kong pagkawaglit sa pagtingin sa iyo!

Bakit ikaw ang ibig kong makapagpatumba
sa lata ng gatas sa tumbang-preso?

Masaya akong alam na alam mo
na ako ang humahabol sa iyo!

Bakit ikaw ang ibig kong unang lumulukso
sa luksong-tinik?

Masaya akong alam na alam mo
di ka mapapatid kapag ako ang taya!

Laro lang ang laro
pero may ibig sana akong sabihin sa iyo.

Bukod-tangi ang laro,
Bukod-tangi ka sa mga kalaro.

Makuha mo sana
ang ibig kong sabihin.

Araw ng Kalayaan Ko

Ipinagdiwang ko ang araw ng kalayaan!

Mula sa mahabang buhok
Na kay tagal patuyuin matapos maligo,
(Di puwedeng matulog kung basâ pa ang buhok)
Na kailangan laging ipitan, ipusod, itirintas,
Lalo na kung sasakay sa dyip
Patungong Bayan.

Ipinagdiwang ko ang araw ng kalayaan!

Mula sa mahahabang bestida
Na kay kati-kating isuot,
Na kay hirap kumilos, tumalon, tumakbo
(Di puwedeng makita ng iba ang kulay ng panty)
Lalo na kung nakikipaglaro
Sa malawak na bakuran.

Ipinagdiwang ko ang araw ng kalayaan!

Mula sa lutu-lutuan, manyikang papel
Jack stone, at bahay-bahayan,
Na kay lungkot laruing mag-isa,
(Di puwedeng may mawalang piraso),
Nakapapagod ding magsalitang mag-isa
At lalong ligpitin ito nang walang kasama.

Ipinagdiwang ko ang mga araw ng kalayaan ko!

Nang bigyan ako ng laya
Na magpagupit ng gupit na gusto ko (gupit- laláki),
Na pumili ng damit na gusto ko (kamiseta, sando, at short),
Na subukin ang galing sa larong gusto ko (basketbol).

At ipinagdiwang ko ang araw ng kalayaan ko!

Buhat sa mga taguri, bansag, tawag at tukso.
Malaya ako sa mga sumbat, dikta,
Sa mga pangarap na di ko naman gusto.
Basta ang alam ko, damang-dama ko,
Ako ay
Bata,

Anak,
Kapatid,
Bunso,
Pamangkin,
Pinsan
Apo
Sa loob ng pamilya ko!

Ano'ng Tawag?

Tumatalbog-talbog ang mga hamog sa damuhan
na natatapakan ng ating mga tsinelas,
kasama ang mga kalarong kababangon lang din sa higaan,
at hindi pa yata nagmumumog.

Kunwaring agahan natin ang mga pinitas na dahon
na ginayat ng matalas na patpat.
Inilagay sa lata ng gatas, tinubigan, at saka isinalang
sa tatlong bato na inayos para maging kalan.

Nasa bulsa ko ang kahon ng posporo,
at ikaw ang nagparikit sa mga tuyong siit.
At may kung anong nagningas din sa aking dibdib.

Sa latag ng sako habang ang mga kalaro natin
ay pumipitas ng mga ligaw na bulaklak at damo,
nabusog ang puso ko
sa kumukulong mga nilagang dahon sa lata.

At hindi ko alam kung anong ang nangyayari sa puso ko,
tumitiklop-tiklop na parang makahiya
kapag nasasaling mo ako ng iyong mga tingin.

Di ko alam kung ano'ng tawag doon,
sa kung ano'ng nangyayari sa akin,
di ko alam kung ano'ng puwedeng maibigay
na pangalan.

Ibinigay mo sa akin ang kahon ng posporo,
at narinig ko ang bilin ni Nanay,
parang binitbit ng nagdaang hangin,
"Huwag kang maglalaro ng apoy!
Huwag na huwag maglalaro sa kalan!"

Makahiya

May bagong lipat sa tapat!
Sabi ni Nanay isang umaga.
Nakita ko,
Isa-isang ipinapasok
Sa inyong bahay
Ang mga kahon,
Bago at lumang kasangkapan.
Tuwing tumitingin ako sa bintana,
May tatlong taong pumapasok
At lumalabas sa inyong bahay.
Huli kitang nakitang nakasilip
Sa bintana.
Aba may bata!

Isang lapad ng kalsada
Ang nakapagitan sa atin.
Bigla akong nahiya
Nang mapansin mo ako.
Agad akong umalis sa bintana.

Pagkatapos ng maraming hapon,
Bigla kang dumating sa aming laruan.
Bigla uli akong nahiya.
Sumali ka sa habul-habulan, taya-tayaan.
Nang ako ang mataya,
Ikaw bigla ang gusto kong tayain.

Pero napatigil ka.
Napaupo sa lupa sa isang maliit na sakit!
Alam ko malayo iyan sa bituka!
Akala ko, maririnig ko na kung paano ka magsalita.
May natapakan ka palang makahiya.
Hindi mo alam kung anong damo itong natakapan mo.

Ipinakita ko ang mga makahiya sa iyo.
Namangha ka nang tumiklop ang maliiit na dahon
Sa saglit na pagsaling ng aking hintuturo.
'Ang ganda!' ang lumabas sa iyong bibig.
'May damdamin ba ang halaman na iyan?'

Di ko alam ang sagot sa tanong mo.
Naging bata kang talaga tulad ko!

Ngayon, hindi na karaniwan lang sa akin ang makahiya.

'Ang saya!'
'Ang saya-saya!'
Habang isa-isa mong sinasaling ang mga tangkay
ng bawat matagpuang makahiya.

Bigla na naman akong nahiya.
Wala akong pakpak
Pero parang tumitiklop ito
Habang sinasaling mo
Ang halamang may pandama.

Kapitbahay

Naging magkapitbahay tayo
kapag magkakampi tayo
sa larong patintero.

Naging magkapitbahay tayo
kapag hinahanap kita sa taguan,
kapag ako ang taya
at pinipilit kitang matagpuan.

Naging magkapitbahay tayo
kapag nag-uusap ang ating makukulay
na saranggola sa lawak ng kalangitan.

Naging magkapitbahay tayo
kapag nakatawid ka sa mga guhit
ng patintero, kapag hinayaang kita
na makalaya sa mga kulungang-guhit.

Naging magkapitbahay tayo
kapag naramdaman ko kung saan
ang iyong pinagtataguan.

Naging magkapitbahay tayo
kapag natagpuan at nataya kita!

Nalaman ko na lang na di tayo
magkapitbahay nang ilang araw kang
di-nagpakita sa ating mga laro.

Nalaman ko nang puntahan kong mag-isa
ang napakalayo ninyong bahay.
Lumipat na pala kayo ng bahay.

May kung anong namahay sa aking puso.
May kung anong kumapit sa aking gunita.

May natagpuan ako sa hungkag ninyong bahay
na di ko pa mapangalanan.

Paglaya sa mga Kahon

Ikahon ang tamang laruan para sa mga laláki.

a. *Robot*
b. *Kotse-kotsehan*
c. *Eroplano*
d. *Manyika*

Ikahon ang tamang laruan para sa mga babae.

a. *Lutu-lutuan*
b. *Manyikang papel*
c. *Jack Stone*
d. *Bahay-bahayan*

Bakit may panlalaking laruan?
Bakit may pambabaeng laruan?
Bakit may tamang laruan para sa laláki at sa babae?
Ano ba ang tamang laruan para sa laláki at sa babae?

Babae ako sabi ni Nanay pero gusto kong maglaro ng:

a. *Robot*
b. *Kotse-kotsehan*
c. *Eroplano*
d. *Baril-barilan*

Kung minsan, gusto ko rin maglaro ng:

a. *Lutu-lutuan*
b. *Manyikang papel*
c. *Jack Stones*
d. *Bahay-bahayan*

Lalo na kung maganda ang kalaro ko.
Puwede naman ang dalawang babae sa bahay-bahayan.

Lagi na lang ikahon.
Lagi na lang dapat pumili ng gustong laruan.
Laruang panlalaki sa lalaki.
Laruang pambabae sa babae.

Di ba puwedeng laruan na lang muna lahat?
At di-makulong sa mga kahon?
Para sa lahat ng bata ang lahat ng laruan,
Laruang nagpapasaya ng lahat ng bata.
Laruang nagpapalaya!

Bungkos ng Susi

Isang malaking laruan
ang aparador ni Nanay.

Alam ko kung saan nakasabit
ang bungkos ng susi.
Lihim ko itong binubuksan
lalo na kung naiiwan akong mag-isa.

Nasa aparador ang mga bestida
na isinusuot niya tuwing may okasyon
o tuwing kami'y nagsisimba.
Kailangan kong tumungtong sa bangkito
para mapili ang gusto kong maisuot.

Nakahilera na parang mga banderitas
ang makukulay na balabal:
may gumamela,
may paruparo,
may dahon,
may bahaghari.

Nakasabit ang mga kuwintas
na may iba't ibang palawit:
may bituin,
may buwan,
may perlas,
may locket na may larawan naming dalawa.

Nasa salaming kahon ang mga pares ng hikaw.
Sana'y naisusuot ko rin ito.

Isinuot ko ang bestida
na tinernuhan ng makulay na balabal
na ginawa kong bandana.
Pinili ko ang locket bilang palamuti.

At naglakad ako sa silid,
pabalik-balik, tahimik na tahimik,
malayang-malaya,
parang kay layo na ng aking nalakbay.

At biglang dumating si Nanay,
nakita niya ang kaniyang bestida,
balabal, at locket sa akin.
Lumiwanag ang kaniyang mukha!

At ibinilin niya sa akin,
ibalik ko lang lagi kung saan ko kinuha
ang bungkos ng susi.

Si Malakas at Si Maganda

Noong unang panahon,
Sa isang liblib na kagubatan,
Nagpahinga ang isang ibon.

Dumapo-dapo siya sa isang malabay
Na sanga ng matandang puno.

Tanaw niya na nagsasayawan
Ang mga punong kawayan.
Naaliw siya, napawi ang pagod.

Sa pagkasiya sa nakita, lumapit pa siya,
At narinig ang malamyos
Na lawiswis ng mga kawayan.

Ngunit may isang kawayan na sintunado.
May kakaibang tunog siyang naririnig
Na nanggagaling sa loob nito.

Tinuka-tuka niya ang kawayan,
at nabiyak ito sa dalawa.
Laki gulat niya nang lumabas
Ang dalawang nilalang na iba sa kaniya.

Dahil may taglay na lakas ang laláki,
Pinangalanan niyang Malakas.
Dahil may taglay na ganda ang babae,
Pinangalanan niyang Maganda.

At di na nga naghiwalay pa
Si Malakas at si Maganda.

Sa bisig ni Malakas,
Nagbunga ang kalupaan.

Sa sinapupunan ni Maganda,
Nagbunga ang kalikasan.

Lihim na sumubaybay
Sa dalawa ang ibon.

Kinalinga sila ng malawak na kagubatan.

Naisip ng ibon,
Sana'y naging tulad din siya
Ni Malakas o ni Maganda.
Kahit na sino sa kanila
Basta tulad nila.
Malakas at maganda.

Nanaghili siya.

Pero naisip din niya.
Wala rin naman
Si Malakas at si Maganda
Kung hindi siya naakit
Sa nasasayawang kawalan,
Kung hindi siya naaliw
Sa lawiswis ng mga kawayan,

At kung hindi niya tinuka
Ang isang sintunadong kawayan
Na nagluwal kay Malakas at kay Maganda,
Walang malakas
At walang maganda.

Ako ay May Gusto

Ako ay may isang gusto
Isang babae na tulad ko
Kapag ngumiti, singanda ng langit
Pero di ko na siya nakita
Lumipat na pala ng ibang bahay!

Sayang ang pagkagusto ko
Inialay sa isang babae na tulad ko
Inatupad ko lang sana ang paglalaro
Baka sumaya pa ako!

Ako ay may gusto
Isang babae na kalaro ko
Kapag ngumiti, limot ko na, oras ng uwi ko
Pero di ko na talaga siya nakita pa
Tiyak na may kalaro na siyang iba.

Paano na ang mga laro ng puso ko
Wala nang saysay ang mga laruan
Kahit ang bahay-bahayan.
May dumating pa sana
Na tulad na tulad niya.

Yayain ko siya sa maraming laro
Bubusugin ko siya ng maraming panalo
Kahit ako na ang laging taya o talo
Busog naman tiyak na tiyak
Ang puso ko!

Ako ay may isang gusto
Isang babae na tulad ko
Pero di ko na siya nakita,
Sa pangarap kong bahay-bahayan,
Di na muling nakasama pa.

Bata Muna Po Ako!

Bata muna po ako,
Bago maging
Laláki,
Babae,
Tomboy,
Bakla.

At kung bata muna po ako,
Ito po ang mga kailangan ko:
Pag-aalagang walang humpay,
Pagmamahal na walang takda.
Puwede itong yakap ni Nanay o ni Tatay,
Puwede itong masarap na pagkain sa mesa,
Ligtas na tahanan,
Palaruan,
Librong mababasa.

Bata muna po ako,
Bago maging
Laláki,
Babae,
Tomboy,
Bakla.

At kung bata muna po ako,
Tao akong di pa talaga alam
Kung ano ang tama o mali.
Kung alin ang mas mabuti sa hindi.
Kaya ito po ang mga kailangan ko:
Pag-unawa kung may pagkakamali,
Pangaral nang magtanda,
Mga salitang di-nakasusugat,
At di-nanghahamak.
Mga salitang nagpapaganda
Ng pakiramdam at pagkatao.

At kung anuman sana maging
Ang bata nang di naman namin sinasadya,
Laláki,
Babae,
Tomboy,
O bakla,

Mahalin pa rin ninyo sana kami.

Pero ngayon, bata muna po ako.
Alam ko, minsan lang itong dadaanan
Sa buong buhay ko!

Sandali Lang Po!

Sandali lang po ito!

Kayo muna ang makinig
Sa aming mga bata,
Kayong may gulang
At sapat na ang isip.

Sasandali kaming masaya,
Sasandali rin kung malungkot.

Sandaling makikinig
Pero agad ding makalilimot.

Sandaling mangangako,
"Di na po!"

Sandaling-sandaling tatahimik
Pero muli na namang makalilimot,
"Hinding-hindi na po!"

Sandali lang po ito!

Kayo muna ang mamulat
Sa aming mga bata,
Kayong may gulang na
At sapat na ang pag-unawa.

Sasandaling maglikot,
May bumabagsak at nababasag!

Sasandaling matakot,
May gumuguhong salansan ng unan!

Sasandaling maiwan,
May bumabahang luha sa bahay!

May isip kami ng bata
Kasi nga bata bata pa kami.

Sandaling lang po ito
Kaya konting tiyaga lang po.

Gugulang din kami,
Magiging sapat ang isip.
Tutungo rin kami
Sa pagiging matanda!

Itong aming pagiging bata,
Sandaling-sandaling lang din talaga!

Ibig Kong Sabihin

Ang ibig kong sabihin sa pag-ibig
ay iyon bang pakiramdam na di ka isasama
ng iyong nanay sa Bayan, mamimili
lang naman siya ng inyong pagkain
at ang problema niya, baka magturo ka pa.

Ang ibig kong sabihin sa pag-ibig
ay iyon bang pagpupumilit na ikaw ay isama
ng iyong nanay sa Bayan, nangangako
kang di ka magtuturo, na bibilisan mo ang lakad
at magbibitbit ng isdang nasa plastik.

Ang ibig kong sabihin sa pag-ibig
ay iyon bang pagpalahaw mo ng iyak
habang sumasakay ang iyong nanay sa dyip,
parang kay layo ng kanyang pupuntahan
at pakiramdam mo, parang di na siya babalik.

Ang ibig kong sabihin sa pag-ibig
ay iyon bang tuwa kapag marinig mo ang dyip
na huminto sa harapan ng inyong bahay,
matatanaw mo ang iyong nanay
na di-magkandadala sa dami ng bitbbit.

Kakaripas ka nang takbo, kukunin
mo sa kanya ang kaya mong mabitbit,
kay dami mong tanong ukol sa Bayan,
kung nakakita ba ang iyong nanay
ng yaring saranggola o ng mayang kulay pula.

Wala ni isa mang itinutugon iyong nanay
habang isa-isa inaalis sa mga plastik
ang mga pinamiling gulay at de-lata,
habang isinasallin sa mga lalagyan
ang bigas, mantika, asukal at kape.

At sa isang hiwalay sa plastik,
inilabas niya ang isang nakabalot sa diyaryo.
Aba isang ibong gawa sa lata pala
na kumakampay ang mga pakpak
kapag pinagulong ang mga paang bilog!

Nasopresa kang talaga!
Iyon, iyong pakiramdam na iyon,
ang ibig kong sabihin sa pag-ibig!